

V. A Fórum pénzügykezelése

21. szakasz

A tevékenységéhez szükséges eszközöket a Fórum egyének, intézmények, szervezetek, egyesületek és szervek önkéntes adományaiból teremti elő.

22. szakasz

A Fórum saját folyószámlával rendelkezik, mely az MSZISZ külön rendeltetésű számlájaként van nyilvántartva.

A Fórum pénzügyeit az elnök vezeti. Külön felhatalmazása van a Fórum és munkacsoportjai tevékenységéhez szükséges adatgyűjtés költségeinek, illetve a fórumtagok és a Fórum munkájában résztvevő más személyek útiköltségének fedezésére.

A nagyobb tételek mirefordításáról a Fórum Bizottsága dönt.

VI. Adminisztrációs és egyéb technikai munkák

23. szakasz

A Fórum eredményes munkájához elengedhetetlen adminisztrációs és technikai teendőket az MSZISZ Köztársasági Választmányának szakszolgálatát látja el.

24. szakasz

A Fórum saját pecséttel rendelkezik.

Pecsétje egy kör közepén álló faklyából áll, mely alatt négyszögformájú felirat látható a Fórum teljes elnevezésével: Az Emberi Jogok Macedóniai Fóruma.

VII. A szabályzat hatálybalépése

25. szakasz

A Szabályzat akkor lép hatályba, ha a Fórum alakuló közgyűlése kétharmados szavattöbbséggel elfogadja.

A Szabályzat módosítása vagy kiegészítése ugyanazon eljárással történik, mint a meghozatala.

(SZ. K. ford.)

FENNMARADÁS KÖRNYEZETVÉDŐ EGYESÜLET

(ЕКОЛОШКО ДРУШТВО „ОПСТАНОК“)

1. *Ekolosko drustvo „Opsztanok” – Fennmaradás Környezetvédő Egyesület.*
2. *Szkopje, 1989 július. Bejegyezve a DNMSZSZ-nél ugyanabban a hónapban.*
3. *Mellékelve küldjük az alábbi dokumentumokat:*
 - az egyesület szervezési és működési elvei,
 - szabályzat az elnökség munkájáról,
 - az Opsztanok Környezetvédő Egyesület munkaprogramja az 1990-es évre.
4. *Lásd a fenti pontot.*
5. *Az egyesület nem épít egyetlen korábbi konkrét párt vagy szervezet hagyományaira sem.*
6. *Az egyesület mindenekelőtt természet- és környezetvédő tevékenységet fejt ki, különféle manifesztációk, illetve az állami, köztársasági és községi stb. tényezőkre irányuló nyomásgyakorlás révén, hogy valamiféleképp ezeket is akcióra bírja. Az egyesület továbbá igyekszik tribünök, gyűlések és tanácskozások útján kapcsolatot teremteni a polgárokkal, hogy minél több, a környezetvédelmet szívügyének tekintő polgár érdeklődését és tettvágyát felkeltse. Ennek értelmében az egyesület szekciókban fejt ki*

munkáját. Ilyenek például: az urbánus környezetvédelem szekciója, a lég- és légkör-szennyeződéssel foglalkozó szekció, a jobb és egészségesebb táplálkozást népszerűsítő szekció, az erdők, vizek és a talaj védelmén munkálkodó szekció stb. Az egyesület magvat egyébként az egyesület közgyűlése, illetve az egyesület elnöksége képezi.

7. Az egyesület képviseleti szerve a tizenegy tagú elnökség, amely a legkülönbözőbb érdeklődési körű és foglalkozású egyénekből tevődik össze.

8–9. Tagozataink nincsenek.

10. A tagság létszáma e jelentés összeállításakor meghaladja a 160-at (százhatvan).

11. Az egyesület ideiglenesen a Mlad Borec szerkesztőségében székel. (Osma udarna brigada 22/a. Pf. 547; Tel: (091) 221-555. További alapvető információval tiszteletdíjas munkatársunk, Džabir Memedi szolgálhat.

12. m. f.

13. Az egyesület kezdeményezte akciók közül az alábbiak voltak a legfontosabbak:

– A Dojrani-tó érdekében tartott nagygyűlés 1989. X. 16-án.

– A szkopjei OHIS-nak ítelt AVNOJ-díj megkérdőjelezése.

– Nyomásgyakorlás Jugoszlav Todorovszki szkopjei városelnökre nyilvános vita megnyitására a város fokozott elszennyeződéséről.

– Tiltakozó gyűlés a használtautó-piac áthelyezése céljából.

– Az év legkiemelkedőbb környezetszennyezője cím odaítélése a Városi Várorendezési, Építészeti és Környezetvédelmi Bizottságának (!), melynek elnöke Ilija Panov.

– Az egyesület legfontosabb ideai akciója, megítélésünk szerint, a Makedonszki Ekoloski Pokret (Macedón Környezetvédő Mozgalom) kezdeményező bizottságának összehívása. Az OPSZTANOK volt az MKM eszmei atyja, valamint az MKM platformjának és programjának megfogalmazója is. Az első gyűlést 1990. II. 17-én tartották meg a Macedónia szerte tevékenykedő egyesületek több képviselőjének részvételével. (Mellékeljük a programjavaslatot is.)

14. Igen valószínű, hogy az MKM keretein belül környezetvédelmi párt alakul, amely indulni kíván majd a soron következő választásokon.

15. Az egyesület szívesen lépne koalícióra más pártokkal, olyanokkal, amelyek a demokratikus irányvétel mellett elfogadható környezetvédelmi programot is felkínálnak.

16. Macedónia területén több környezetvédelmi egyesület tevékenykedik. Közülük az alábbiakról van tudomásunk:

– a Katlanovszka Banya és környéke védelmére alakult baráti társaság – Szkopje;

– a Dojrani-tó védelmére alakult egyesület – Dojran;

– Vevcsani Környezetvédelmi Egyesület – Vevcsani;

– Molika Környezetvédelmi Egyesület – Bitola;

– Vinoszito Környezetvédelmi Egyesület – Stip;

– folyamatban van egy környezetvédelmi egyesület megalakítása Titov Veleszben, a köztársaság legszennyezettebb városában.

Szkopje, 1990. március 11.

Naum Dimitrovski egyesületi elnök, s. k.

Džabir Memedi újságíró, s. k.

A MACEDÓN KÖRNYEZETVÉDŐ MOZGALOM MUNKAPROGRAMJA

(Javaslat)

1. *A Macedón Környezetvédő Mozgalom (MKM) céljai:*

- a) az élő világ védelme;
- b) környezetvédelem mint az élő világ egyensúlya fenntartásának feltétele, s ezáltal az ember és a természet közti megromlott viszony helyreállítása;
- c) az ember szűkebb, közvetlenebb környezetének védelme;
- d) egészségvédelem és – javítás;
- e) tudatos és tervszerű tevékenységgel – folytonos harc az élő világ sérüléseinek és károsodásainak elhárításáért valamint a még sértetlen területek védelméért – új, egészségesebb környezet, illetve élettér teremtése az ember fennmaradásának alapfeltételeként;
- f) a Macedón SZK gazdasági és általános fejlődésének fellendítése a világ és különösen Európa környezetvédelmi követelményeinek és szabványainak megfelelően, külön is hangsúlyozva Macedónia komparatív helyzeti előnyét e téren.

2. *Az MKM feladatai és kezdeményezései*

- a) az emberek az egészséges környezetben való egészséges életre vonatkozó természetes jogából kiindulva aktualizálni a meglévő, de tiszteletben nem tartott környezetvédelmi törvényeket, továbbá kiegészítő függelékeket javasolni azon tárgykörökben, amelyek nincsenek, vagy nincsenek kellőképpen belefoglalva a meglévő előírásokba;
 - külön büntetőtörvénykönyvi függelék javasolni, amely szigorúbb büntetőjogi védelemben részesíti az élő világot és az emberi egészséget;
 - megnevezni Macedónia szerte minden községben a környezetvédelmi szempontból neuralgikusnak számító tényezőket és felvetni a felelősség kérdését a törvényszegők esetében, a tettesek megbüntetését is ideértve;
 - a környezet (levegő, víz, talaj) szennyeződését megakadályozó műszaki-környezetvédelmi szabványok kidolgozása és rendszerezése;
 - a műszaki-környezetvédelmi szabványok kidolgozása és rendszerezése a környezet és az emberi egészség védelmére (élelmi cikkek és használati tárgyak);
- b) bekapcsolódni a társadalmi-politikai közösségekben 1990 tavaszán esedékes választásokba, jelöltek állítani és szervezett választási előkészületeket foganatosítani, olyan előre meghatározott programmal, amely magában foglalja az MKM fő céljait, feladatait és kezdeményezéseit;
 - külön közigazgatási szerv (minisztérium) követelése, mely kizárólag környezetvédelmi kérdésekkel foglalkozna (a Szerb SZK és más köztársaságok mintájára), s amelynek vezetésére MKM-tag kapna megbízást;
 - amennyiben az MKM igényei és szükségletei ezt megkövetelik, teret nyitni az MKM politikai párttá való átalakulásának és az 1990 tavaszán esedékes választásokba való bekapcsolódásának;
- c) a környezetvédelmi kérdések folyamatos aktualizálása valamint a környezetvédelmi oktatás, kultúra és tudat fejlesztése a lakosság, elsősorban az ifjú nemzedékek körében, továbbá az egész oktató-nevelői tevékenységnek környezetvédelmi szempontú kiegészítése;
 - a környezetvédelmi kérdések állandó jelenléte a tömegtájékoztatói eszközökben, a tantervektől kezdve a rádió- és tévéadásokig, továbbá a nagy példányszámú lapok címlapjára, illetve a legnézettebb politikai-informatív műsorokig, felhívások, nyilatkozatok stb. formájában;
- d) különféle környezetvédelmi manifesztációk szervezése (nyilvános gyűlések, rendezvények, hapeningek, békés tüntetések, tribünök és beszélgetések, tudományos tanácskozások stb.)

3. Az MKM szerkezeti felépítése és szervezett működési formái

- a) – *környezetvédelmi aktíva*, mely környezetvédelmi akciókat szervez a helyi közösségekben;
 - a helyi közösségek környezetvédelmi aktíváiból delegált küldöttekből álló *községi környezetvédelmi tanács*;
 - az MKM *koordinációs tanácsa*;
- b) környezetvédelmi minisztérium, környezetvédelmi intézet, környezetvédelmi rendőrség és őrzőjárat létesítésének kezdeményezése;
- c) együttműködési kezdeményezés az ország más környezetvédelmi szervezeteivel és mozgalmával, környezetvédelmi szervezetek országos szövetségének létrehozása;
 - a szövetségi környezetvédelmi titkárság alapításának kezdeményezése;
 - környezetvédelmi kongresszusokon való részvétel Jugoszláviában és külföldön;
- d) környezetvédelmi karavánok és nemzetközi eko-táborozások szervezése és az ezeken való részvétel;
 - kapcsolatteremtés és együttműködés a természetkedvelők, az állatvédők, különösen a kihalófélben levő vagy az ipari-szórakozási célokból kíméletlen pusztításnak kitett állatok védelmezőinek szervezeteivel, továbbá az alpinistákkal stb.;
 - kapcsolatteremtés és együttműködés a művelődési és történelmi emlékek védelmét szorgalmazó szervezetekkel;
 - hagyományos karikatúrakiállítás szervezése környezetvédelmi témára.

A FENNMARADÁS KÖRNYEZETVÉDŐ EGYESÜLET SZERVEZÉSI ÉS MŰKÖDÉSI ELVEI

(Javaslat az alapszabály módosítására)

Az egyesület tagjai az alábbi testületekben fejtik ki tevékenységüket:

- a) a helyi közösségekben, az egyetemeken, a középiskolákban és a munkaszervezetekben megalakított FENNMARADÁS (OPSZTANOK) KÖRNYEZETVÉDŐ CSOPORTOKban;
- b) az EGYESÜLET SZEKCIÓIban (szakosított szekciók a lég-, a víz- és talajszennyeződés, az urbanus környezetvédelmi, az egészséges táplálkozás, a zajártalmak stb. kérdésköreire);
- c) az EGYESÜLET TANÁCSÁban;
- d) az EGYESÜLET ELNÖKSÉGÉben;

A környezetvédő csoportok és szekciók figyelemmel kísérik a környezetvédelmi állapotokat és környezetvédelmi akciókat javasolnak, illetve szerveznek. A maguk meghatározta alapszabály szellemében tevékenykednek és képviselőt delegálnak az egyesület tanácsába.

Az egyesület szekciói a megfelelő szakmai felkészültségű, érdeklődési körű és a szekciók valamelyikében tevékenykedni kívánó egyénekből állnak össze.

Az egyesület tanácsa a környezetvédelmi csoportok és szekciók húsz (20) választott képviselőjéből és tiszteletbeli tagokból áll. A választott tanácstagokat az elnökség jelöli ki és választja meg, megbízatásuk két évre szól, azzal, hogy többször is megválaszthatók e tisztségre.

A tanács háromhavonta tartja rendes üléseit, de szükséges esetén rendkívüli üléseket is összehívhat.

A tanács ülései két részből állnak:

- az elsőben az egyesület elnöke tájékoztatja a tagságot az egyesület és az elnökség munkájáról a két ülés közti időszakban;

– a másodikban részben rövid tájékoztatók hangzanak el a csoportok és szekciók tevékenységéről, továbbá javaslatok a konkrét környezetvédelmi akciók indítására, információk a környezetvédelmi állapotokról stb.

A tribünön való felszólalást (a kivételes esetektől eltekintve) előzőleg jelezni kell a tribünvita tartamának és lebonyolításának megtervezése céljából.

Az egyesületnek az egy-egy konkrét környezetvédelmi akció megindítását célzó indítványába lehetőség szerint bele kell foglalni az annak lebonyolítására vonatkozó elemeket is. Kívánatos volna, ha a javaslattevő egyben a végrehajtás hordozójának szerepét is vállalná.

Az egyesület elnöksége csak a betervezett indítványok megvalósításának lesz hordozója, amelyeket elsőbbségieknek ítél meg.

Az elnökség megfelelő nyilvánosságot és anyagi támogatást biztosít a nem prioritásos akcióknak is, amennyiben a tagság készséget tanúsít a megvalósításban való részvételre, amennyiben ezek az akciók környezetvédelmi jellegűek és nem tartalmaznak erőszakos módszereket.

A tanács választja meg az elnökség tagjait (hatot), és minden naptári év végén bizalmi szavazást tart külön az elnök és külön az elnökségi tagok esetében.

Az egyesület **ELNÖKSÉGE** kilenc tagú és egy pénztáros. Az elnökség hat tagját a tanács választja. Ezek közül választja meg a tanács a jelölt(ek) addigi munkája és esetleges programjavaslatai alapján az elnököt, aki aztán kijelöl még három elnökségi tagot az egyesület tagállományából.

Az elnökség választja az egyesület titkárát. Az elnökhelyettest az elnök jelöli ki.

Az elnök és a titkár megbízatási ideje egy év, azzal, hogy mindketten újrválaszthatók.

Az elnökség által választott hat elnökségi tag megbízatási ideje két év, s ez újabb két-tel meghosszabbítható. Az elnök által választott három tag megbízatása addig tart, ameddig az őket kijelölő elnöké.

A megüresedett elnökségi helyek az alábbiak szerint tölthetők fel:

– a hat elnökségi hely valamelyikének megüresedése esetén a tanács állít három jelöltet, és az elnökség választ közülük egyet.

Megbízatási idejük megegyezik az elnökségével;

– a másik három tag esetében a megüresedést az elnök tölti fel.

Az elnökség munkájába szükség szerint időnként a munkacsoportok és szekciók képviselői és más meghívott tagok is bevonhatók.

Az egyesület *évi közgyűlését* szabály szerint a naptári év elején kell megtartani.*

A FENNMARADÁS KÖRNYEZETVÉDŐ EGYESÜLET MUNKAPROGRAMJA AZ 1990-ES ÉVRE

1. Elvégezni a szükséges tennivalókat a Macedón Környezetvédő Mozgalom (MKM) megalapítása és tömegesítése körül.

2. Tájékoztató-propaganda jellegű standot-pannót állítani fel a város központjában.

3. Kidolgozni az egyesület tevékenységét népszerűsítő plakátot, emblémát, jelvényt, tagsági könyvecskét.

4. Megalakítani az egyesület sajtócsoportját és felvenni a kapcsolatot a jelentősebb tömegtájékoztatási eszközök igazgatóival, azzal a céllal, hogy az egyesület tevékenysége megkapja a megfelelő teret a sajtóban.

* Az Egyesület Elnökségének munkájáról szóló szabályzat közlésétől eltekintünk, mert az kizárólag procedurális jellegű.

5. Megvalósítani a konkrét környezetvédelmi akciók indítására vonatkozó javaslatokat és kezdeményezéseket (a tribünökön elhangzott és az elnökség által elsőbbséginek ítélt 3–4 javaslatot).

6. Petícióalíráásokat gyűjteni (a polgárok konkrét környezetvédelmi követeléseivel), és eljuttatni a város minden illetékes egyéni és intézményi tényezőihez.

7. Kezdeményezni a környezetvédelmi nevelésnek és oktatásnak az iskolai tantervekbe való beiktatását és környezetvédelmi szakemberek képzését a felsőoktatásban, posztgraduális tanulmányok bevezetése stb.

8. Együttműködést kezdeni a környezetvédők egyesületével, a városi urbanisztikai, közlekedésügyi és környezetvédelmi bizottsággal, a felügyelőségi szervekkel és más hasonló intézményekkel.

9. Aktivitást kezdeményezni (és kivitelezni) az illetékes városi intézményeknél megfelelő számú korszerű légszennyeződést mérő műszer beszerzésére és felállítására, valamint ezeknek az adatoknak a rendszeres, naponkénti közzétételéért.

10. Az egyesület megfelelő tevékenységet fejt ki egy *Fehér könyv* megjelentetéséért.

11. Az MKM megalakulása után az egyesület aktív szerepet vállal az MKM megfelelő programjainak megvalósításában.

12. Kapcsolatba és együttműködésbe lépni az országban és külföldön, elsősorban Görögországban és Bulgáriában működő más környezetvédelmi egyesületekkel és szervezetekkel – közvetlenül, vagy az MKM keretein belül.

13. Megfelelő helyiséget biztosítani az egyesület székhelyének.

14. Az egyesület működéséhez és a jelen program megvalósításához szükséges anyagi eszközök előteremtésén fáradozni – a tagság és a polgárok valamint a munkaszervezetek és intézmények adományaiból, védnökök felkutatása stb.

15. Állást foglalni a környezetünket érintő legfontosabb köztársasági és városi dokumentumokkal kapcsolatban.

16. Az egyesület a törvényes lehetőségekkel összhangban be kíván kapcsolódni a soron következő képviselő-testületi választásokba.

(SZ. K. ford.)

FÜGGETLEN ÚJSÁGÍRÓ EGYESÜLET

(Nezavisno društvo novinara)

1. *Nezavisno društvo novinara (NDN) – Független Újságíró Egyesület (FÜE).*

2. *1989. december, Újvidék. – Néhány újvidéki szerkesztőség néhány tagja kezdeményező bizottságot alakított, köztük: Mile Isakov, Budimir Beljanski, Fazekas András, J. Garai Béla, Németh Árpád, Zagorka Radović, Dojna Buje stb., kidolgozták a statútumtervezetet és elindították a bejegyzési eljárást. Az ügy még mindig folyamatban van, tekintve, hogy a Szocialista Szövetség hivatalosan nem járult hozzá a bejegyzéshez.*

3. *A kezdeményező bizottság által kidolgozott statútumtervezet, amelyet az egyesület alakuló közgyűlésén 1990. március 3-án elfogadtak.*

4. *Mellékeljük a statútumtervezetet.*

5. *Az új egyesület elhatárolja magát a még működő hivatalos Vajdasági Újságíró Egyesülettől.*

6. *A szervezkedés a bázisból indul, az egyesület a szerkesztőségekben megalakított közösségek formájában tevékenykedik.*

7. *Az egyesületnek választott elnöksége van (elnök: Mile Isakov), valamint a társa-*